

Lien Van Achter (a), Lisa De Clercq (b) & Pieterjan Bonne (b)

(a) Hogeschool Gent

(b) Arteveldehogeschool

Contact: lien.vanachter@hogent.be

lisa.declercq@arteveldehs.be

Pieterjan.bonne@arteveldehs.be

Van kennis naar advies – voorstelling van een Kennisbank Taalbeleid Hoger Onderwijs en zeven aanbevelingen voor goede taalondersteuning

1. Vooraf

Het Nederlands/Vlaams Platform Taalbeleid Hoger Onderwijs ontwikkelde een kennisdatabank voor goede praktijken taalbeleid. De databank brengt op een doorzoekbare manier taalbeleidsinitiatieven samen die, na redactie, op de website verschijnen. Uit die praktijken, aangevuld met goede praktijken uit een publicatie van het Forum Taalbeleid en Taalondersteuning Hoger Onderwijs, distilleerde het Platform zeven aanbevelingen om taalondersteuningsinitiatieven vorm te geven of door te ontwikkelen.

2. Nu

De sterkte van de kennisbank is dat er structureel wordt ingezet op twee sporen: ten eerste op een online platform aanbieden en ten tweede op mensen offline bij elkaar brengen om ervaringen uit te wisselen en kennis met elkaar te delen. Zo kan iedereen deelnemen en meebouwen aan de kennisbank. Met behulp van een leidraad kunnen voorbeelden worden uitgewerkt en ingestuurd. Een redactieraad verzorgt, in overleg met de inzender, de eindredactie en mogelijke publicatie.

2.1 Van kennis naar advies

De achterliggende vraag blijft welke kennis leidt tot een verantwoord taalbeleid. De databank verzamelt vooral initiatieven die zinvol en duurzaam blijken, en daarnaast ook een beleidsmatige impact hebben. Daartoe zijn er geen objectieve criteria, maar er is voldoende expertise in taalbeleid en kwaliteitszorg in het hoger onderwijs om die

kaart te kunnen trekken. Kennisdeling gaat idealiter hand in hand met praktijkgericht onderzoek rond taalbeleid, in relatie tot onderwijsontwikkeling en onderwijsbeleid.

Om echt het verschil te maken, engageert het Platform zich om mee de stap te zetten van kennis naar advies. Daartoe werden alvast zeven aanbevelingen geformuleerd:

1	Zorg voor <i>ondersteuning</i> door (1) professionalisering in te richten, (2) materiaal aan te bieden en/of (3) rekening te houden met de beschikbare middelen.
2	Zorg ervoor dat de ondersteuning <i>functioneel</i> is dankzij authentiek materiaal en door aan te sluiten bij of te werken aan de nodige talige studie- en beroepscompetenties en ervaren behoeftes.
3	<i>Bed</i> de ondersteuning <i>in</i> , in een opleidingsonderdeel, in een leerlijn en ten slotte in een opleidings- en instellingsbreed (taal)beleid.
4	<i>Werk</i> als initiatiefnemer <i>samen</i> op verschillende niveaus en met verschillende betrokkenen. Samenwerking kent met andere woorden geen opleidings-, instellings-, vak- of taalgrens.
5	Hanteer een <i>procesgerichte aanpak</i> : vertrek vanuit de beginsituatie en leefwereld van de student, creëer een veilige context, voorzie continue en procesgerichte feedback waardoor de student, dankzij afnemende begeleiding zelfsturend wordt.
6	Zorg ervoor dat de taalvaardigheidsondersteuning <i>zichtbaar, aantrekkelijk</i> en <i>gebruiksvriendelijk</i> is voor alle partijen en de betrokkenen activeert.
7	<i>Volg</i> de taalvaardigheidsondersteuning <i>op, evalueer</i> en <i>stuur bij</i> , indien nodig.

Tabel 1 – Aanbevelingen.

2.2 Methodiek

De aanbevelingen vormen een kader om initiatieven op te zetten, onder de loep te nemen of te versterken. Het Platform wil deelnemers tijdens deze sessie op de HSN-conferentie laten kennismaken met het kader aan de hand van inspirerende voorbeelden. Ze reconstrueren de spelregels en onderzoeken nadien niet alleen hun eigen, maar ook elkaars voorbeelden. De klemtoon ligt op wat goed loopt, hoe van daaruit verder gewerkt kan worden of hoe plannen geconcretiseerd kunnen worden.

Mensen samenbrengen, laten nadenken en handvatten bieden om concreet aan de slag te gaan, vraagt wat organisatie. Dat kan binnen bestaande netwerken, studiedagen en conferenties. Daarnaast kan het Platform ook een partner zijn om *ad hoc* laagdrempelige ontmoetingen te organiseren (op vraag of als de noden zich voordoen). Doordachte begeleiding en methodieken werken versterkend. Hiertoe verzamelt het Platform inzichten vanuit verschillende invalshoeken om een hanteerbare werkvorm te

ontwikkelen. De ideeën zijn in deze fase ontleend aan ‘oplossingsgerichte intervisie’, ‘waardierend onderzoek’ en ‘inspirerend coachen’.

3. Vervolg

Kennis delen, online of offline, betekent participeren binnen een netwerk waarin op een open en professionele manier wordt samengewerkt. Zowel de structuren als de inhoud op het digitaal platform en tijdens de uitwisselingsmomenten zijn geen geijkte standaarden. Alle betrokkenen worden daarom uitgenodigd om het proces mee vorm te geven en suggesties te doen. Het Platform wil graag aan de slag met de feedback van de deelnemers. Dit zijn alvast enkele mogelijke vragen:

- Welke inspirerende taalbeleidsinitiatieven kunnen worden toegevoegd aan de databank?
- Welke aanpassingen in de databank of in de aanbevelingen zijn nodig om docenten en taalbeleidsmedewerkers nog beter te ondersteunen?
- Wat is herkenbaar? Waar zijn er hiaten? Welke nuances kunnen worden aangebracht?

Daarnaast worden de aanbevelingen verder verfijnd of aangepast op basis van nieuwe inzichten vanuit de databank, maar ook door de expertise van ervaringsdeskundigen. Een Delphi-studie uitvoeren lijkt daarom een logische vervolgstap om de feedback van experts in te zamelen. Ook worden pistes verkend om rechtstreeks dé ervaringsdeskundigen te betrekken, namelijk de studenten.

4. Besluit

De databank wordt stelselmatig aangevuld met goede taalbeleidsinitiatieven, zowel door online oproepacties als tijdens offline uitwisselingsmomenten. Velen ondersteunen het initiatief en nemen spontaan en enthousiast deel aan het proces van kennisontsluiting. Het Nederlands/Vlaams Platform Taalbeleid Hoger Onderwijs blijft actief inzetten op het uitbouwen van de kennisdatabank, op het verfijnen van de zeven aanbevelingen en op het samenbrengen van mensen rond taalbeleid. De kennisbank en de aanbevelingen bieden in elk geval een duidelijk kader als een gedeelde referentie om samenwerking te faciliteren en aan te moedigen.

Referentielijst

Clement, J. (2017). *Inspirerend coachen*. Leuven: Lannoo Campus.

- Dam, L. Van (2010). *Oplossingsgerichte intervisie. Werken met het reflecting team-intervisiemodel*. Amsterdam: Boom Uitgevers.
- Forum Taalbeleid en Taalondersteuning Hoger Onderwijs (2019). *Taalbeleid en taalondersteuning: Wat werkt? Inspiratie en praktijkvoorbeelden uit het hoger onderwijs*. Leuven: Lannoo Campus.
- Nederlands/Vlaams Platform Hoger Onderwijs (2019). 'Kennisdeling Taalbeleid'. Online raadpleegbaar op: <https://www.kennisdelingtaalbeleid.org/>.
- Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren. (2015). 'Vaart met taalvaardigheid: Nederlands in het hoger onderwijs'. Den Haag: Nederlandse Taalunie.
- Tjepkema, S. & L. Verheijen (2012). 'Appreciative Inquiry'. In: M. Ruijters, R. Simons & R. Schut (red.). *Canon van het Leren*. Nederland: Kluwer, p. 77-89.